

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่โลกมีความรวดเร็วทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารของผู้คนเป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดสังคมไร้พรมแดน ทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร การประกอบธุรกิจ ตลอดจนการศึกษาหาความรู้ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นมหาวิทยาลัยในระบบเปิดที่มีการจัดระบบการเรียนการสอนทางไกลที่มีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้ทันกับสถานการณ์โลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลักและสื่ออื่นๆ ได้แก่ สื่อออนไลน์ อีเลิร์นนิ่ง และวิธีการอื่นที่เหมาะสมเป็นสื่อเสริมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนตามปกติ โดยสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรซึ่งเปิดสอนระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาได้มีการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกล โดยผ่านสื่อการสอนต่างๆ ได้แก่ จากสื่อหลัก ได้แก่ คู่มือการเรียนการสอนของชุดวิชา ประมวลสาระชุดวิชา แผนกิจกรรมการศึกษาประจำชุดวิชา จากสื่อเสริม การเรียนการสอนออนไลน์ บทเรียนออนไลน์ ดีวีดีประจำชุดวิชา จากการศึกษาจากแหล่งค้นคว้าและแหล่งวิทยาการต่างๆ และจากการเข้าร่วมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ ได้แก่ การประชุมพิเศษเชิงปฏิบัติการบัณฑิตศึกษา การสัมมนาเสริม การสัมมนาเข้ม การอบรมเข้มเสริม ประสบการณ์มหาบัณฑิต/ประสบการณ์วิชาชีพนหาบัณฑิต และการฝึกอบรม/การฝึกปฏิบัติตามที่หลักสูตรกำหนด และจัดสอบ ณ สถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด เช่น ที่ทำการมหาวิทยาลัย ศูนย์วิทยพัฒนา ศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด และศูนย์บริการการศึกษาเฉพาะกิจในภูมิภาคที่นักศึกษามีภูมิลำเนา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในช่วงเดือนมกราคม 2563 เป็นต้นมา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ปรับการเรียนการสอนแบบใหม่ ดังเห็นได้จากในระดับปริญญาตรีได้มีการหาวิธีการในการทำกิจกรรมสำหรับการสอบซ่อม การทำกิจกรรมทดแทนการอบรมเข้มประจำชุดวิชา การทำกิจกรรมสำหรับการอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ การเปลี่ยนการสอบเป็นแบบออนไลน์ รวมถึงในระดับบัณฑิตศึกษาที่มีการปรับรูปแบบการสัมมนาเสริม และสัมมนาเข้มแบบออนไลน์ทดแทนการเผชิญหน้า ซึ่งทางวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรได้เตรียมความพร้อมและดำเนินการจัดการเรียนการสอนและปรับรูปแบบการเรียนการสอนทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาให้สอดคล้องกับคำสั่ง ทิศทางการดำเนินงานของทาง

มหาวิทยาลัยภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าว ยังคงมีการทำอยู่จนถึงปัจจุบันถึงแม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้เริ่มคลี่คลายแล้ว จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นรูปแบบการศึกษาในยุคปกติใหม่

การจัดการเรียนการสอนของวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร สาขาเกษตรศาสตร์ และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในรูปแบบการศึกษาในยุคปกติใหม่จำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษาในการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับบริบทของนักศึกษา ความพร้อมส่วนบุคคล ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียน ตลอดจนปัญหาข้อเสนอแนะในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ เพื่อให้ศึกษามีความพร้อมในการเรียน สามารถรับความรู้จากทางหลักสูตรได้อย่างเต็มที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองจากการได้รับการเรียนการสอนในหลักสูตรฯ จากเหตุผลดังกล่าว จึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการพัฒนากการเรียนการสอนทางไกลของหลักสูตรในวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร และหลักสูตรการเรียนการสอนทางไกลของสาขาวิชาอื่นๆ ของทางมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนทางไกลในภาพรวมต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

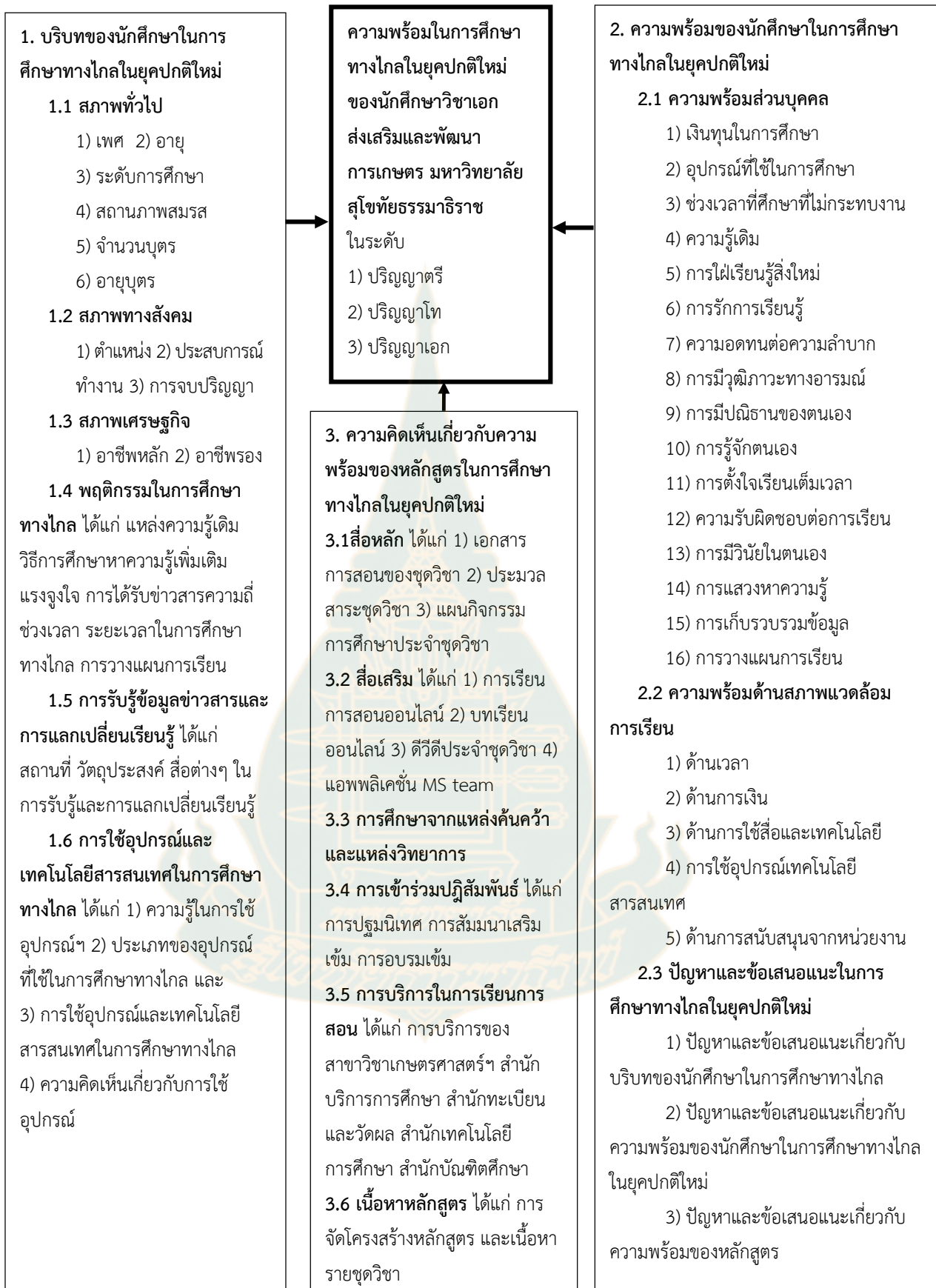
2.1 เพื่อศึกษาบริบทของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

2.2 เพื่อศึกษาความพร้อมของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการศึกษาความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตเชิงเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาบริบทของนักศึกษา ความพร้อมของนักศึกษา และความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.2 ขอบเขตเชิงเวลา การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาดำเนินการวิจัยตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2564 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2565

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 นักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ประกอบด้วย นักศึกษา ป.ตรี ส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร นักศึกษา ป.โท ส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร และนักศึกษา ป.เอก ส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร มีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 นักศึกษา ป.ตรี ส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรเกษตรศาสตรบัณฑิต ส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นกลุ่มที่เผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระหว่างการศึกษา

5.1.2 นักศึกษา ป.โท ส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร หมายถึง นักศึกษาที่เข้าศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปีการศึกษาภาคปลาย ปีการศึกษา 2561 (รุ่น 21) และปีการศึกษา 2562 (รุ่น 22) ซึ่งเป็นกลุ่มที่เผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระหว่างการศึกษา

5.1.3 นักศึกษา ป.เอก ส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรดุษฎีบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร ปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นกลุ่มที่เผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระหว่างการศึกษา

5.2 การศึกษาทางไกลยุคปกติใหม่ หมายถึง การปรับตัวของนักศึกษาระดับปริญญาตรีปริญญาโท และปริญญาเอก ในด้านบริบทของนักศึกษา ความพร้อมของนักศึกษา และความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นวิถีการศึกษาใหม่

5.3 บริบทของนักศึกษา หมายถึง สภาพทั่วไป สภาพทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ พฤติกรรมในการศึกษาทางไกล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้อุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกล

5.4 ความพร้อมของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ หมายถึง ความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2 ด้าน ได้แก่ ความพร้อมส่วนบุคคล และความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

5.4.1 ความพร้อมส่วนบุคคล หมายถึง ความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในด้านเงินทุนในการศึกษา อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ช่วงเวลาที่ศึกษาที่ไม่กระทบงาน ความรู้เดิม การใฝ่เรียนรู้สิ่งใหม่ การรักการเรียนรู้ ความอดทนต่อความลำบาก การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ การมีปณิธานของตนเอง การรู้จักตนเอง การตั้งใจเรียนเต็มเวลา ความรับผิดชอบต่อการเรียน การมีวินัยในตนเอง การแสวงหาความรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวางแผนการเรียน

5.4.2 ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง ความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชในด้านเวลา ด้านการเงิน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และด้านการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.5 ความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตร 6 ด้าน ได้แก่ สื่อหลัก สื่อเสริม การศึกษาจากแหล่งค้นคว้าและแหล่งวิชาการ การเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ การบริการในการเรียนการสอน และเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง มีรายละเอียดดังนี้

5.5.1 สื่อหลัก หมายถึง สื่อที่หลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ เอกสารการสอนของชุดวิชา ประมวลสาระชุดวิชา แผนกิจกรรมการศึกษาประจำชุดวิชา

5.5.2 สื่อเสริม หมายถึง สื่อที่หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรใช้เป็นสื่อเสริมในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การเรียนการสอนออนไลน์ บทเรียนออนไลน์ ดีวีดีประจำชุดวิชา แอปพลิเคชัน MS team

5.5.3 กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่ทางหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรออกแบบไว้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การปฐมนิเทศ

การสัมมนาเสริม การสัมมนาเข้ม การอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต/ประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต

5.5.4 สัมมนาเสริม หมายถึง การจัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์สัมมนาเสริม แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ทางไกลร่วมกับการเรียนรู้แบบเผชิญหน้า การจัดการเรียนรู้ทางไกลร่วมกับการเรียนรู้แบบออนไลน์ และการจัดการเรียนรู้ทางไกลร่วมกับการเรียนรู้แบบผสมแบบเผชิญหน้าและออนไลน์

5.5.5 การบริการในการเรียนการสอน หมายถึง การบริการของสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ และสหกรณ์ สำนักบริการการศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล สำนักเทคโนโลยีการศึกษา สำนักบัณฑิตศึกษา ในการจัดการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ ของวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในยุคปกติใหม่

5.5.6 เนื้อหาหลักสูตร หมายถึง การจัดโครงสร้างหลักสูตร และเนื้อหารายชุดวิชาในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ ของวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในยุคปกติใหม่

5.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ หมายถึง ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริบทของนักศึกษา ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ และปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตร

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความพร้อมของนักศึกษาในการเรียนในหลักสูตรของวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในยุคปกติใหม่

6.2 เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางไกลของหลักสูตรเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร และหลักสูตรต่างๆ ของทางมหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราชในยุคปกติใหม่